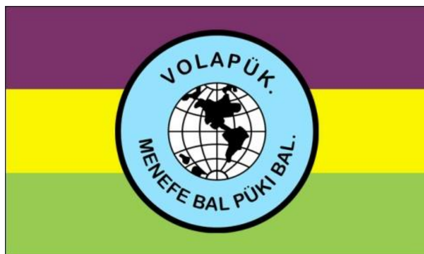

VÖG VOLAPÜKA.

‚Daniil Morozov': redakan ä vicifal, ‚shido2308@yahoo.com', ‚Ekaterinburg', ‚Rossija' / Rusän.

Jäfidot soga bevünetik Volapüka.

YELOD 35[id]. NÜM: 6. 2025 YUNUL. PADS: 45 jü 52.

BRIAN BISHOP (1934–2025).

Primü mayul nun lügik erivon redaki, das hiel Brian Reynold Bishop ün 1934 pimotöl bü brefüp edeadom. Äbinom Linglänan, kel dü yels mödik bü daved bevüresoda äkipedom sevi Volapüka e nünis Volapükamufi tefölis. Älöfom pükis, e plä Volapük ädalärnom pükis Fransänik, Spanyänik, speranti. Id äbinom slopan mufa gönü „latin lifik". Ai ästeifom ad lanälükön votikanis ad studön e gebön Volapüki. Äbinom Volapükitidan calöfik (nüm: 1822, sis yel: 1958), vicifal (vü yels: 1981 e 1984), cifal (de yel: 1984 jü 2014), stimacifal (sis yel: 2015). Äleodükom Volapükanefi dub fün soga bevünetik Volapüka. Älautom yegedis pro Volapükagased Nedänik e pro gased obsik. Jü muls lätik lifüpa okik äblebom reidan nitedälik gaseda obsik. Su pads fovik oklifibepenot omik labü nün zuik sökon.

Oblebom laidio in mem Volapükanas propagidan nenfenik püka. Takädomös in püd!

YELS KILDEG OBA AS CIFAL.

VENTÜRS PATIK VOLAPÜKA DÜ YELS MÖDIK.

Fa ‚Brian R. Bishop'.

Ven logoy yelis e tumyelis büikis, binos äsif logoy länodi – dins e duns nilikums binons kleilikums, jinons gretikums, ed ets fagikum binons fogikums, jinons smalikums. Binos so in mem obik dinädü yels epasetöl. Tim cifalas büik binon län votik, dö kel kanoy reidön in yeged brefik fa ob[1] e votöpo[2].

Ilabob mögi e läbiki e nitediki, bi suvo ispodob ko cifals büik: dokan: ‚Arie de Jong' (‚Leiden'), ‚Johann Schmidt' (‚Weisskirchen am Taunus'), ‚Johann Krüger' (‚Amsterdam'), kels iyufoms obi ad dalärnön püki. I fädiko ägetob pübotis mödik Volapükik de ‚Johann Krüger' medü bebatedan Nedänik, kela jisekretan älödof visü dom obik. Demü atos äkanob nemön ladeti obik eli *Zänabür Volapüka*, e gebön penedapapüri ko tiäd dinitik at.

No äkanob no zälön tumyeladeli datuva püka tü d. 31^{id} mäzula yela: 1979. Äsedob gasedanuni delagasedes veütikün Linglänik. Ma sev obik te gased bal ämänioton jenoti.

Bü e dü cifalam obik äspodob ko Volapükans votik. Spodotem nu patuvon ko pübots Zänabüra in bukem: ‚Butler' kälädü ‚Esperanto-Asocio de Britio' tö ‚Barlaston', Linglän. Bevü oms memob patiko Brasilänani nemü profäsoran: ‚Abelardo Sousa' bäldiki ab ziliki, kela fat id ibinom Volapükan, kel ifünom Volapükaklubi in zif okik: ‚Florianópolis'.

Bevü nems veütik, kelis memob binon ut Nedänana: ‚Pieter H. J. Uittenbogaard' (‚Hilversum'). Ko om lunüpo, do no vemo suvo, äspodob jü deadam omik. Pükavan vemo nolaliegik äbinom Linglänan: ‚Douglas Gregor' (‚Northampton'), keli änitedon so mödiko pük obsik, das äspodobs Volapüko. Ilautom bukilis tefü püks topädik Litaliyäna, älautom mödikosi tefü sperantapük [sperant][3] ed ätradutom dramatis Vöna-Grikänapükik ini sperantapük [sperant].

Ün tim et bü bevüresod äzesüdos ad spodön nevifikumo medü pot.

Ün yel: 1956[4] ävedob tidan <Volapüka>; 1981 vicifal; 1984 cifal[5].

Tü setul yela: 1992 ‚Ralph Midgley’: nu guvan lestümik Soga bevünetik Volapüka < ävisitom domi e zifili obikis, dat pätelevidobs[6] fa televidafiam: ‚Channel 4’ in focem [föfayal] obik ed in vien gretik in gad e melajol. Äspikobs kobo balidnaedo te Volapüko in e plödü filmot – äsenobs jöni e gebovi püka at, e suno ävedos pö obs fasilikum ad spikön oni.

Dü yels mödikün cifalama obik ob – nö! muf – ebinobs lemu läbiks, bi ‚Ralph Midgley’ dunom so mödikosi – spodom ko seividans, vestigom, penom vödalisedis e gramatis, äbevüresodükom sogi e püki, tradutom ini pük, ab patiko ün mul pos mul fiediko, kälöfiko, kuratiko laipübom gasedi soga: el *Vög Volapüka*. < dub kel so lunüpo e nog nutimo pük veratiko lifon. Jenot vemo veütik cifalama obik äbinon fün calöfik Soga bevünetik Volapüka[7] ün yel: 2007. ‚Ralph’ skiliko älautom rigeti statudas soga.

Pädajonob dinädü Volapük in peisods timülik in televidabroadot nemü *Eurotrash*[8] e dönuams onik. Tü zehitüpadel yela: 1995 ävisitons brefüpo domi obik söl: ‚Giorgio’ e jimatan bübrefüpik okik: ‚Bianca’. Om äbinom dipan Litaliyänik, kel vemo ävilom kolkömön Volapükani. Nosi poso änunom obe. Kiöpo, o ‚Giorgio’! lödol-li nu?

Tü yulul yela: 1998 < jimatan obik: ‚Jean’ ed ob ävisitobs eli Ralph tö ‚Scunthorpe’, kö brefüpo kilmani äfomobs ko Fransänan (‚Feyzin’) skilik e zilik: ‚Jean-Claude Caraco’, kel suvo eyufom pö dots e säkäds.

Älödom domü ob dü neits tel tü febul yela: 2006 < ‚Robert Pontnau’: Fransänan (‚Toulouse’), kel epenom magodakonotis in *Vög Volapüka*. Äspikobs vilöfo Volapüko. Binom man smiliälik, kel spikom pükis netik mödik Yuropik e Frikopikis e bevüpükis ömik. Kobo ävisitobs Volapükani zilik: ‚John Redgwell’ < tö ‚Braintree’ – täv medü tood obik fagotü milmets kildeg de lom.

Bü yels tel u kils äkolkömob eli ‚Donald Gasper’: kadäman, keli sevob dü yels lemödik, in gad ela British Library (Bukem Britänik) tö ‚London’.

Emäniotob bü brefüp eli Jean-Claude Caraco. Edunom vemo mödikosi pro Volapük e dü yels ömik äbinom vicifal legudik. Samo, om änitedälükom sperantapükani [sperantani]: ‚André Cherpillod’ (Fransänan)

dö Volapük e kobo äpüboms vödabuki: sperantapük⸗Volapük[9] < äsi *Gospulis fol* in Volapük e buki dö jenav püka. ‚Jean-Claude’ äpübom nu⸗nabledi [notedagasedi] balid in Volapük e sperantapük [sperant], ed espodom <ko mens> da vol lölik ad propagidön püki.

Is zesüdos, das mäniotob kadämanis votik: ‚Sérgio Meira’, ‚Arden R. Smith’, e cifali nulik: ‚Hermann Philipps’, kels eyufoms me konsäls, tikodamagots, e r. in bespiks in grup bevüresodik[10] obsik. Is nem veütik binon ut kadämana: ‚Michael Everson’ (Lireyänan), kel dabükom frädü ok mödikosi pro pük e sog obsik[11] e jäfidükom [liföfükom] bevüresoda⸗padis[12].

Latiküno äkanob kleilükön jibukemane bukema: ‚Bayerische Staats-bibliothek’ (Bukem tata Bayänik)[13] zifa: ‚München’, kel tü yunul yela: 2012 ämaifükon dajonädi dö bevüpüks mödik (e bevü ons Volapük älabon dili gretik), das Volapük e muf onik ai nog vemo lifons.

Disein soga ebinon, ma vöds kelis cifal: ‚Johann Schmidt’ äpenom obe, das „Vilobs kälön püki at leigoso käloy Vöna⸗Grikänapüki u vöna⸗saxadapüki”. Nu no desirobs ad komipön ta sperantapük [sperant] ad vedön slopans bevüpüka cifik: gölikumo sperantapükamuf [speranta⸗muf] ägeton mödikosi de Volapüka⸗muf, keninükamü limans e klubs balids, ed igo <äsä> palogos [paküpos] anikna in vödastok e gramat.

Fred obik binon, das elabob diniti cifala so lunüpo, das Volapük ün tim at noe edönulifikon, abi nu labon pladi fümikum, smalik, ab vemo veütiki, in jenotem nulädik valemapükas. Kodü atos ladöfiko spelob, das valikans, kels löfons Volapüki, oyufons cifali nulik ad fümükön fütüri püka balid dido bevünetika, dido paspiköla, bi evobom so mödiko, so ziliko pro on.

2014.

KÜPETS.

1 *Menade bal püki bal. Festschrift zum 50. Geburtstag von Reinhard Haupenthal. Festlibro por la 50a naskiĝ-tago de Reinhard Haupenthal. 1995-02-17.* Fonun fa ‚Henri Vatré’. ‚Saarbrücken’: ‚Edition Iltis’.

2 Schmidt, J. *Jenotem valemapüka: Volapük.* ‚Amsterdam’, 1964.
Ed in *Volapükagased pro Nedänapükans:*
https://wikisource.org/wiki/Jenotem_valemapüka_‚Volapük` .

3 Vü kläms stedik foms gudikum papladons fa redak.

[4] Ma nuns votik: 1958. Ye äbinom Volapükan zilik sis 1952 (*küpet re⸗daka*).

[5] *http://volapuk.evertype.com/kadam/Dalebud_Cifala_de_1984-01-01,_Num-_1.html*.

[6] Log.: *http://vimeo.com/12197673* yela 1994 [*https://youtu.be/YeC53l0OhN8*]!

[7] Log. eli *Vög Volapüka*, 1:2-8:2007!

[8] Log. eli *https://youtu.be/8Hrd9ealvfk* (*küpet redaka*)!

[9] ‚Cherpillod, André’, *Vortaro Volapük kaj Esperanto-Volapük; Vödabuk Volapük-Sperantapük e Sperantapük-Volapük.* Dabüköp: ‚La Blanchetière’, 2003.

[10] Bo grup di *Yahoo*. Kanoy reidön bespikis et pö ladet sököl: *https://volapuk.temerov.org/Volapükanef/vol/jenotem.php#nulik* (*küpet re⸗daka*).

[11] A.s.: ‚de Jong, Arie’, *Gramat Volapüka*, 2012, ISBN-13 978-1-904808-94-7 (dönuama⸗dabükot); ‚de Jong, Arie’, *Vödabuk Volapüka pro Deutänapükans,* 2012, ISBN-13 978-904808-89-3 (dönuama⸗dabükot); ‚de Jong, Arie’, *Vödabuk Volapüka: fövots: 5, 7, 9, 13, e 15,* 2012, nen ‚ISBN’; ‚Roger, Frank’, trad. fa ‚Midgley, Ralph’, *Vom filik e konots votik*, 2012, ISBN-13 978-1-904808-3.

[12] *https://groups.yahoo.com/neo/groups/volapuk/info*.

[13] Log. eli *Vög Volapüka,* XI:82-86:2013, e IX:66-67:2012!

TIKODS ELA BRIAN BISHOP.

Ven vipoy studön püki, mutoy jenöfo reidön mödikosi, patiko literati gudik. Sevob, das labobs literati gretik ab nemödo papropagidöli. Dabinons: poedots (samo fa söl: ‚Schmidt’ it), koneds, tradutods e r.

Vp. fümiko binon vemo fasilik. Büo slopans bevüpükas votik evipons ad luspikön dö pük obsik neverätiko e neseviko, ab gebans sevons gudiko veräti. Binon pük sio difik, ab fümiko no fikulik – atos no binon ced ab verät.

No zesüdos ad labön nemi patik pro pük: ‚Lojban’. Votiko ozesüdos ad labön nemis patik pro püks bevünetik valik 2’000. Id ozesüdosöv ma sams vödastoka ad labön vokati vü ‘j’/‘c’ e ‘b’. ■

MEKAVIKANS[1] E KAF.

Fa ‚Frank Roger', tiäd rigik: ‚Androïden en koffie',
ini Volapük petradutöl fa ‚Hermann Philipps'.

Hiel Stefaan änükömom ini kafibötöp, äseidom oki sui lustul di ‚bar', ed äbonedom bovületi ela espresso. Bötan äluxamom skrini, ägüflekom oki lü dunetäb, ed äsagom: „Pidob osi, ab no bötobs mekavikanis in febäd obsik."

„Kikodo no-li?" el Stefaan äsäkom. „Mon obik no binon-li saidiko gudik?"

„Binos dinäd no pösodik", bötan äplänom spidöfiko. „No dalobs dunetön mekavikanis, äsä sevol gudiküno. No ludämobs u lecedobs krütiko dunetäbis obsik, te fölobs loni. Spelabiko suemol atosi."

„Ag!" äprotestom el Stefaan. „Givolöd obe eli espresso e dunolöd, äsva no esevol, das binob mekavikan!"

Bötan änoom kapo. „No mögos. Ven ek nükömon, koap ona paxamädon me strals ad dientifükön oni asä meniki u no⸗meniki. Kludo nosi kanob cedidön, e bo sevol osi."

„Ed ol it-li? Binol-li üfo men?"

Bötan klüliko äbinom ditretülik. „Nö! binob mekavikan leigoäsä ol. Miedükam at ye no lonöfon pro cäläbs."

El Stefaan äflapom puni oka sui bötädatab ed älaodükom vögi oka: „Klu kemekavikans[2] obsik refudons ad bötön obis kodü lonilonam, pro kel mens dakipiälik ivögodons, kels lecedons obis tädi. Binol trätan, sevol-li atosi? Del okömon, kü no plu oletobs, das träitoy obis äsä sifanis läsöfik, tän paleti kinik ovälol-li?"

Büä bötan äkanom gespikön, ek pödo in kafibötöp, kelan idalilom spikoti, ävokom: „No suemob, kikodo mekavikans desirons so vemo kafi. Ab klülos, das ekömol isio no demü kod at. Äkömol te ad sukön rekrutäbis mögik pro mekavikana⸗volut. Moikolöd isao, e bosi ba frutik dunolöd! Pro atos mekavikans ga sio pimekons, vo-li?"

---

[1] mekavikan – ‚android', ‚Android';

[2] kemekavikans – ‚fellow androids', ‚Mit-Androiden'.

El Stefaan äbuükom ad no gespikön. Du äpreparom ad mogolön, äsäkom bötane: „No ebegespikol säki obik. Paleti kinik ovälol-li?”

Dü timil stil ädareigon, tän bötan ävispom: „Binob mekavikan, e dö atos pleidob. No binos-li klülik, paleti kinik ovälob? Ab vüo no vilob perön vobapladi obik.”

„Suemob atosi.”

„Zuo,” bötan äfovom ai nog vispölo, „kis äbinon-li dinäd tefü mekavikana≈volut? Sevol-li bosi dö atos? Rekrutol-li? U te äbinos-li pöjutalienet menik?”

El Stefaan äsmililom okplidiko lü om. „Ba no obinosöv so badik ad perön vobapladi at, if otuvolöv-la vobi votik gudikumo papelöli. Vätälolös atosi! If desin obsik oplöpon …”

No äfinükom seti oka, ab ämiedükumom oki ad jäst nofümik. „Ba seimikna kobo odrinobs kafi”, äsagom, tän ägolom plödio.

„Pido no ägetob eli espresso”, ätikob. Alo preparams voluta äprogedons. ■

PLOPS.

Fa ‚Igor' Turbanov’, petradutöl fa ‚Daniil Morozov’.

If plops no eblibonsöv in ‚Ekaterinburg’, tän edädikonöv ön stad rafina betunaglätik. Te du logobs atis, trodobs obis e no reafobs ini däsper. Semikna nemoy plopis pilgrimanis, ab pilgrim onas binon mükik e neküpidik. Lifons äs kleudans, panulüdons nemödo, ud igo me nos ünü dels mödik. Ye plöpons ad kipedön flifädi visedik seimik e segivons oni lü obs, üf labobs klieni ad löükön logodi e dalilön küpälo onis.

Binos plitik lü plops ad küpedön stili, do töbo leliloy-la nutimo osi seimöpo. Too bleibons pö jenets valik dajonön „lestänis bimik” okas da ‚Ekaterinburg’ nenstopo me laidadun jäföl. Dido keds onsik aiplu nemödikons. Bims ut, kels no esufons pöjutis ä sis lunüp lifons is, klänedons okis in els ‚parki’ (legads), e so jinos, das te jiels Parki (latino: ‚Parcae’) savofs onis. Röletians fagoröletik onas — sulüdiks, ko bleds largentakölik, piramidafomiks — siemons as deks sütis anik di ‚Ekaterinburg’, ab no kanoy kolkömön onis as gloföls liviko.

‚PANCA SILA'.

LITAEN BUDANAS.

Petradutöl ini Volapük fa ‚Brian R. Bishop'.

Litaen at binon fomül, kel paresiton kobädiko in lofüdän pö maifükam koboköma budik. Paspikon in paliv: pük rigik in kel buks saludik juläla sulüdik budanas pelautons.

O pabenedölan, lestimaban, nendöfsapan! palelobolöd!

Lügolob lü ‚Buddha' pro dugälam.
Lügolob lü tidod pro dugälam.
Lügolob lü nomem pro dugälam.

Telidnaedo lügolob lü ‚Buddha' pro dugälam.
Telidnaedo lügolob lü tidod pro dugälam.
Telidnaedo lügolob lü nomem pro dugälam.

Kilidnaedo lügolob lü ‚Buddha' pro dugälam.
Kilidnaedo lügolob lü tidod pro dugälam.
Kilidnaedo lügolob lü nomem pro dugälam.

Promob ad stönön moükami lifa.
Promob ad stönön sumi uta, kel no pegivon obe.
Promob ad stönön kotenükami lasiva.
Promob ad stönön lugi, släni e cüti.
Promob ad stönön drinedis e drogis storditölis.

KONSÄL ELA BRIAN BISHOP.

TEFÜ VÖD: „PIZAD" IN VÖDABUKS ANIK. Volapük binon pük balugik e fasi⸗lik. No neodon vödastoki gretikum kas veriko zesüdos. If ninükobs ne⸗mis zibas e drinodas valikas länas valik, olabobs vödabuki gretikum ka ‚Oxford English dictionary'.

El ‚pizza' (no sötobs ni kanobs datikön gudikumosi) binon zib Lita⸗liyänik. If vipobs ad kvisinön eli ‚pizza', mutobs dunön atosi dub mod Litaliyänik. Püks valik gebons vödi: ‚pizza'. Volapük gebonöd vödis äsä eli ‚pizza', fromadi: ‚mozzarella', vini: ‚Chianti', e r.! ■